

Lieta C-340/20**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2020. gada 24. jūlijs

Iesniedzējtiesa:

Cour de cassation (Francija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 10. jūlijs

Prasītāja:

Bank Sepah

Atbildētājas:

Overseas Financial Limited

Oaktree Finance Limited

I. Lietas priekšmets un faktiskie apstākļi

- 1 Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes 2006. gada 23. decembra Rezolūciju 1737 (2006) Padomes 2007. gada 27. februāra Kopējā nostājā 2007/140/KĀDP ir paredzēti daži ierobežojoši pasākumi pret Irānu, tostarp to personu un struktūru līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana, kas piedalās Irānas darbībās, kas saistītas ar urāna bagātināšanu, atkārtotu apstrādi, smagā ūdens koncentrēšanu vai kodolieroču piegādes sistēmas izstrādi, kas ir tieši ar to saistītas vai sniedz savu atbalstu. Savienībā šie pasākumi tika īstenoti ar Padomes 2007. gada 19. aprīļa Regulu (EK) Nr. 423/2007. [oriģ. 4. lpp.]
- 2 Ar 2007. gada 24. marta Rezolūciju 1747 (2007) Drošības padome identificēja sabiedrību *Bank Sepah* kā vienu no “struktūr[ām], kuras iesaistītas [Irānas] kodolprogrammas vai ballistisko raķešu programmas darbībās”, kam bija jāpiemēro aktīvu iesaldēšanas pasākums. Šis lēmums Savienības tiesībās ir transponēts ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 441/2007 (2007. gada 20. aprīlis), ar ko

groza Padomes Regulu (EK) Nr. 423/2007, kas ir stājusies spēkā 2007. gada 21. aprīlī.

- 3 Ar 2007. gada 26. aprīļa spriedumu, kas kļuvis galīgs, *Cour d'appel de Paris* [Parīzes apelācijas tiesa] piesprieda *Bank Sepah* samaksāt sabiedrībai *Overseas Financial Limited* (turpmāk tekstā – “*Overseas Financial*”) summu 2 500 000 USD apmērā euro valūtā un sabiedrībai *Oaktree Finance Limited* (turpmāk tekstā – “*Overseas Finance*”) summu 1 500 000 USD apmērā euro valūtā, kā arī likumiskos procentus no šī sprieduma pasludināšanas dienas.
- 4 2016. gada 17. janvārī Drošības padome svītvoja *Bank Sepah* no to personu un vienību saraksta, uz kurām attiecas ierobežojoši pasākumi pret Irānu. Šis lēmums Savienības tiesībās ir transponēts ar 2016. gada 22. janvāra Īstenošanas regulu (ES) Nr. 2016/74, kas ir stājusies spēkā 2016. gada 23. janvārī.
- 5 2016. gada 17. maijā *Overseas Financial* un *Oaktree Finance* izdeva maksājuma uzdevumu pret *Bank Sepah* piedziņas nolūkā.
- 6 2016. gada 5. jūlijā tās lūdza uzlikt arestu *Société générale* līdzekļiem un apķīlāt no līdzdalības izrietošās tiesības un vērtspapīrus, kaitējot *Bank Sepah*.
- 7 2016. gada 13. jūnijā un 15. jūlijā *Bank Sepah* par izpildi atbildīgajā tiesā cēla prasības pret *Overseas Financial* un *Oaktree Finance*, lai apstrīdētu šos piespiedu izpildes pasākumus.
- 8 Par izpildi atbildīgās tiesas spriedums tika pārsūdzēts, par ko *Cour d'appel de Paris* [Parīzes Apelācijas tiesa] pasludināja 2018. gada 8. marta spriedumu.
- 9 *Bank Sepah*, no vienas puses, un *Overseas Financial* un *Oaktree Finance*, no otras puses, par šo spriedumu iesniedza kasācijas sūdzības. Šīs kasācijas sūdzības attiecīgi ar Nr. B 18-18542 un Nr. G 18-21.814 tika apvienotas to savstarpējās saistības dēļ.

II. Atbilstošās tiesību normas

Padomes Regula (EK) Nr. 423/2007 (2007. gada 19. aprīlis) par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu

- 10 Regulas Nr. 423/2007 1. panta h) un j) apakšpunktā ir noteikts:

“Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

- h) “līdzekļu iesaldēšana” ir liegums veikt jebkādu līdzekļu kustību, pārvedumus, grozījumus, izmantošanu, piekļūt tiem vai veikt tādas darbības ar līdzekļiem, kuru rezultātā jebkādā veidā mainītos to apjoms, summa,

atrašanās vieta, īpašnieks, valdītājs, raksturīgās iezīmes vai galamērķis vai rastos citas pārmaiņas, kas ļautu izmantot līdzekļus, tostarp veikt vērtspapīru portfeļa pārvaldību;

[..]

j) *“saimniecisko resursu iesaldēšana” ir liegums izmantot saimnieciskos resursus, lai iegūtu līdzekļus, preces vai pakalpojumus jebkādā veidā, tostarp – bet ne tikai –, tos pārdodot, iznomājot vai ieķīlājot [..]”*

11 Šīs regulas 7. panta 1. punktā ir noteikts:

“1. Visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas ir to personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē, kuras minētas IV pielikumā, iesaldē. Regulas IV pielikumā iekļauj personas, vienības un struktūras, ko norādījusi Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome vai Sankciju komiteja saskaņā ar ANDPR 1737 (2006) 12. punktu. [..]”

Padomes Regula (ES) Nr. 961/2010 (2010. gada 25. oktobris), ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu un atceļ Regulu (EK) Nr. 423/2007

12 Regulas Nr. 961/2010 1. panta h) un i) apakšpunktā ir noteikts:

“Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

h) *“saimniecisku resursu iesaldēšana” ir liegums izmantot saimnieciskos resursus, lai jebkādā veidā iegūtu līdzekļus, preces vai pakalpojumus, tostarp – bet ne tikai – pārdodot, iznomājot vai ieķīlājot šos saimnieciskos resursus;*

i) *“līdzekļu iesaldēšana” ir liegums veikt jebkādu līdzekļu kustību, pārveidumus, grozījumus, izmantošanu, piekļūt tiem vai veikt tādas darbības ar līdzekļiem, kuru rezultātā jebkādā veidā mainītos to apjoms, summa, atrašanās vieta, īpašnieks, valdītājs, raksturīgās iezīmes vai galamērķis vai rastos citas pārmaiņas, kas ļautu izmantot līdzekļus, tostarp veikt vērtspapīru portfeļa pārvaldību; [..]”*

13 Šīs regulas 16. panta 1. punktā ir noteikts:

“1. Iesaldē visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas ir VII pielikumā uzskaitīto personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē. Šīs regulas VII pielikumā iekļauj personas, vienības un struktūras, ko norādījusi Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome vai Sankciju komiteja saskaņā ar ANODPR 1737 (2006) 12. punktu, ANODPR 1803 (2008) 7. punktu vai ANODPR 1929 (2010) 11., 12. vai 19. punktu. [..]”

Padomes Regula (ES) Nr. 267/2012 (2012. gada 23. marts) par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu un Regulas (ES) Nr. 961/2010 atcelšanu

14 Regulas Nr. 267/2012 1. panta j) un k) apakšpunktā ir noteikts:

“Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

j) “saimniecisko resursu iesaldēšana” ir liegums izmantot saimnieciskos resursus, lai iegūtu līdzekļus, preces vai pakalpojumus, tostarp – bet ne tikai – pārdodot, iznomājot vai ieķīlājot šos saimnieciskos resursus;

k) “līdzekļu iesaldēšana” ir liegums veikt jebkādu līdzekļu kustību, pārvedumus, grozījumus, izmantošanu, piekļūt tiem vai veikt tādas darbības ar līdzekļiem, kuru rezultātā jebkādā veidā mainītos to apjoms, summa, atrašanās vieta, īpašnieks, valdītājs, raksturīgās iezīmes vai galamērķis, vai rastos citas pārmaiņas, kas ļautu izmantot līdzekļus, tostarp veikt vērtspapīru portfeļa pārvaldību; [..]”

15 Šīs regulas 23. panta 1. punktā ir noteikts:

“1. Iesaldē visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas ir VIII pielikumā minēto personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē. Šīs regulas VIII pielikumā iekļauj personas, vienības un struktūras, ko norādījusi Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome vai Sankciju komiteja saskaņā ar ANODPR 1737 (2006) 12. punktu, ANODPR 1803 (2008) 7. punktu vai ANODPR 1929 (2010) 11., 12. vai 19. punktu. [..]”

III. *Bank Sepah* apsvērumi savas kasācijas sūdzības Nr. B 18-18542 pamatojumam

16 Ar pārsūdzēto spriedumu it īpaši tika noraidīti *Bank Sepah* prasījumi, pirmkārt, atcelt procentu sākuma datumu nepārvaramas varas gadījuma iestāšanās dēļ, un, otrkārt, atcelt *Code monétaire un financier* [Monetārā un finanšu kodeksa] 313-3. pantā paredzēto procentu likmi, ko nosaka gadījumā, ja ar tiesas nolēmumu ir piespriests naudas sods.

17 Kasācijas sūdzības pamatojumam *Bank Sepah* izvirza pirmo pamatu, kas balstīts uz apstākli, ka tās aktīvu iesaldēšana atbilstoši Francijas tiesībām bija nepārvaramas varas gadījums, kas liedza tai izpildīt savu maksāšanas pienākumu un tādējādi *Overseas Financial* un *Oaktree Finance* nevarēja saņemt no tās jebkādu maksājumu.

18 *Bank Sepah* pakārtoti min arī otro pamatu, kas balstīts uz Monetārā un finanšu kodeksa 313-3. panta pārkāpumu.

IV. Overseas Financial un Oaktree Finance vienīgais pamats kasācijas sūdzības Nr. G 18-21.814 pamatojumam

- 19 Pārsūdzētajā spriedumā it īpaši ir nopriests, ka attiecībā uz procentiem, kurus *Overseas Financial* un *Oaktree Finance* pieprasīja par laikposmu līdz 2011. gada 17. maijam, bija iestājies noilgums, pamatojoties uz to, ka tās nekādā gadījumā nevarēja atsaukties uz noilguma pārtraukšanu un ka tās nebija veikušas noilgumu pārtraucošas darbības, lai gan tām šāda iespēja ir bijusi, jo “nekas tām neliedza [...] uzsākt izpildes pasākumus attiecībā uz aktīviem vai nepieejamu prasījumu tikai aizsardzības nolūkā; šī nepieejamība tādējādi tikai apturēja iespējamās apķīlāšanas noteikšanas sekas”.
- 20 Kasācijas sūdzības pamatojumam *Overseas Financial* un *Oaktree Finance* izvirza vienīgo pamatu, kas cita starpā ir balstīts uz Regulas Nr. 423/2007 1. un 7. panta, kas pārņemti Regulas Nr. 961/2010 1. un 17. pantā.
- 21 *Overseas Financial* un *Oaktree Finance* apgalvo, ka noilgums neattiecas uz [personu], kas nevar rīkoties tiesību aktos noteiktā lieguma dēļ, un ka tiesību akts, ar ko nosaka līdzekļu iesaldēšanas pasākumu, liedz kreditoram attiecībā uz personu, pret kuru ir vērstš šāds pasākums, uzsākt jebkādu izpildes pasākumu attiecībā uz iesaldētajiem līdzekļiem, tostarp apķīlāšanu. Tās norāda, ka ikviens aizsardzības pasākums ietverot izmaiņas līdzekļos un tādējādi izraisot to galamērķa maiņu. Šo tiesību aktā paredzēto liegumu it īpaši skaidri parādot ekonomikas ministra atteikums piešķirt atļauju atbrīvot *Bank Sepah* piederošos līdzekļus atbilstoši Regulas Nr. 423/2007 8. pantam, vēlāk – atbilstoši Regulas Nr. 961/2010 17. pantam.

V. Cour de cassation [Kasācijas tiesa] vērtējums

Par Bank Sepah pirmo pamatu kasācijas sūdzības Nr. B 18-18.542 pamatojumam, kas balstīts uz nepārvaramas varas gadījuma esamību

- 22 *Cour de cassation* atgādina, ka tādas personas vai struktūras aktīvu iesaldēšana, kuru šis pasākums ietekmē tās veikto darbību dēļ, nav nepārvaramas varas gadījums tam, kurš no tā cieš ārējas darbības neesamības dēļ.
- 23 *Cour de cassation* uzskata, ka neiespējamība izpildīt maksāšanas pienākumu, ko min *Bank Sepah*, neizriet no apstākļa, kas nav saistīts ar tās darbību, un tādējādi noraida pēdējās minētās izvirzīto pirmo pamatu.

Par Overseas Financial un Oaktree Finance vienīgo pamatu to kasācijas sūdzības Nr. G 18-21.814 pamatojumam

- 24 *Cour de cassation* uzskata, ka lietas iznākums ir atkarīgs no tā, vai *Overseas Financial* un *Oaktree Finance* varēja pārtraukt noilgumu, īstenojot aizsardzības

pasākumu vai piespiedu izpildes pasākumu attiecībā uz *Bank Sepah* iesaldētajiem līdzekļiem.

- 25 *Cour de cassation*, pirmkārt, norāda, ka Regulā Nr. 423/2007, Regulā Nr. 961/2010 un Regulā Nr. 267/2012 nav nevienas tiesību normas, ar ko kreditoram būtu skaidri aizliegts veikt aizsardzības pasākumu vai piespiedu izpildes pasākumu attiecībā uz sava debitora iesaldētajiem līdzekļiem.
- 26 Otrkārt, līdzekļu iesaldēšana tajās ir definēta kā “liegums veikt jebkādu līdzekļu kustību, pārvedumus, grozījumus, izmantošanu, piekļūt tiem vai veikt tādas darbības ar līdzekļiem, kuru rezultātā jebkādā veidā mainītos to apjoms, summa, atrašanās vieta, īpašnieks, valdītājs, raksturīgās iezīmes vai galamērķis vai rastos citas pārmaiņas, kas ļautu izmantot līdzekļus, tostarp veikt vērtspapīru portfeļa pārvaldību”, un saimniecisku resursu iesaldēšana kā “liegums izmantot saimnieciskos resursus, lai jebkādā veidā iegūtu līdzekļus, preces vai pakalpojumus, tostarp – bet ne tikai – pārdodot, iznomājot vai ieķīlājot šos saimnieciskos resursus”.
- 27 Pamatojoties uz šīm definīcijām, *Cour de cassation* uzskata, ka attiecībā uz iesaldētajiem līdzekļiem, šķiet, tikai ir noteikts liegums veikt “jebkādu līdzekļu kustību, pārvedumus, grozījumus, izmantošanu, piekļūt tiem vai veikt tādas darbības ar līdzekļiem, kuru rezultātā jebkādā veidā mainītos to apjoms, summa, atrašanās vieta, īpašnieks, valdītājs, raksturīgās iezīmes vai galamērķis vai rastos citas pārmaiņas, kas ļautu izmantot līdzekļus, tostarp veikt vērtspapīru portfeļa pārvaldību” un attiecībā uz saimnieciskajiem resursiem [liegums] – “izmantot saimnieciskos resursus, lai jebkādā veidā iegūtu līdzekļus, preces vai pakalpojumus, tostarp – bet ne tikai – pārdodot, iznomājot vai ieķīlājot šos saimnieciskos resursus”.
- 28 *Cour de cassation* uzskata, ka tādējādi nevar izslēgt, ka iesaldētajiem aktīviem var piemērot pasākumus, uz kuriem nav attiecināms neviens no šiem aizliegumiem.
- 29 Turklāt *Cour de cassation* uzskata, ka pasākumus attiecībā uz iesaldētajiem aktīviem, kuru rezultātā manta tiek izņemta no parādnieka īpašuma (piešķiršanas sekas), iespējams, var veikt tikai ar valsts kompetentās iestādes atļauju un tikai Regulas Nr. 423/2007 8.–10. pantā, Regulas Nr. 961/2010 17.–19. pantā un vēlāk Regulas Nr. 267/2012 24.–28. pantā minētajos gadījumos.
- 30 Tādējādi rodas jautājums, vai pret iesaldētajiem aktīviem vērstus pasākumus, kuri neizraisa šādas piešķiršanas sekas, var uzsākt bez iepriekšējas atļaujas. Šie pasākumi ir tiesiskais nodrošinājums un apķīlāšana, kas ir aizsardzības pasākumi.
- 31 Tiesiskais nodrošinājums, neatkarīgi no tā, vai to nodibina uz nekustamo īpašumu (hipotēka), komerclīdzekļiem vai kapitāla daļām un vērtspapīriem (ieķīlāšana), nerada piešķiršanas sekas. Tas izpaužas tikai tādējādi, ka gadījumā, ja tiek nodota manta un tiesības, uz kurām tas ir nodibināts, tās personas prasījums, kas nodibinājusi nodrošinājumu, ir jāapmierina prioritāri no nodošanas cenas.

- 32 Apķīlāšana it īpaši var attiekties uz naudas summas prasījumiem vai no līdzdalības izrietošajām tiesībām un vērtspapīriem, un tā neizraisa piešķiršanas sekas. Apķīlātā manta, prasījumi un tiesības paliek parādnieka īpašumā.
- 33 Saskaņā ar Civilprocesa izpildes kodeksa L. 523-1. pantu prasījumu apķīlāšana izraisa Civilkodeksa 2350. pantā paredzēto konsignāciju, saskaņā ar kuru “nekustamas vai kustamas mantas vai vērtību depozīts vai konsignācija, ko ar tiesas nolēmumu nosaka kā garantiju vai apķīlāšanu, izraisa mērķiezīmēšanu un rada preferenciālas tiesības 2333. panta izpratnē”. Šī kodeksa 2333. pantā ir precizēts, ka “ķīla ir vienošanās, ar ko tās nodrošinātājs piešķir kreditoram tiesības prioritāri saņemt samaksu par kustamo mantu vai kustamā īpašuma kopumu salīdzinājumā ar citiem pašreizējiem vai nākamiem kreditoriem”.
- 34 *Cour de cassation* vaicā, vai, neraugoties uz piešķiršanas seku neesamību, šādi pasākumi neizraisa līdzekļu, uz kuriem tie attiecas, “galamērķa” maiņu, kā tas ir noteikts līdzekļu iesaldēšanas jēdziena definīcijā.
- 35 Proti, tā uzskata, ka Regulas Nr. 423/2007 1. panta h) punktu, Regulas Nr. 961/2010 1. panta i) punktu un Regulas Nr. 267/2012 1. panta k) punktu var interpretēt tādējādi, ka tiesības prioritāri saņemt samaksu no dalības izrietošo tiesību vai vērtspapīru nodošanas cenas, kā arī prasījumu mērķiezīmēšana un preferenciālas tiesības uz tām maina šo līdzekļu galamērķi.
- 36 Tā, vispārīgāk runājot, jautā, vai, neraugoties uz piešķiršanas seku neesamību, tiesiskais nodrošinājums un apķīlāšana nevarot atļaut tādu līdzekļu “izmantošanu”, kuriem tie ir piemēroti, līdzekļu iesaldēšanas jēdziena definīcijas izpratnē un saimniecisko resursu, uz kuriem tie attiecas, “izmantošanu” saimniecisko resursu jēdziena definīcijas izpratnē, “lai iegūtu līdzekļus, preces vai pakalpojumus jebkāda veidā”.
- 37 Šie pasākumi garantē, ka to īstenotājam prioritāri tiks samaksāts, izmantojot apķīlāto mantu, tiesības un prasījumus, tiklīdz iesaldēšana tiks atcelta. Tādējādi tos varētu uzskatīt par tādiem, kas var mudināt ekonomikas dalībnieku noslēgt vienošanos ar personu vai struktūru, kuras līdzekļi tika iesaldēti, ko varētu pielīdzināt tam, ka pēdējā minētā savu aktīvu, kas kvalificēti kā līdzekļi, ekonomisko vērtību vai savu aktīvu, kas kvalificēti kā saimnieciskie resursi, ekonomisko vērtību izmanto, lai iegūtu naudas līdzekļus, mantu vai pakalpojumus.
- 38 *Cour de cassation* norāda, ka šajā lietā šādas iespējas nebija, jo *Overseas Financial* un *Oaktree Finance* vēlas atgūt prasījumu, kas ir apmierināts ar tiesas nolēmumu pēc *Bank Sepah* aktīvu iesaldēšanas un kura pamatā ir pirms šīs iesaldēšanas noteikšanas ar Irānas kodolprogrammu vai ballistisko raķešu programmu nesaistīts iemesls.
- 39 Tādējādi jautājums ir par to, vai iespēja bez iepriekšējas atļaujas veikt pasākumu attiecībā uz iesaldētajiem aktīviem ir vērtējama kā darbība, neņemot vērā lietas īpatnības vai, gluži pretēji, šīs īpatnības var tikt ņemtas vērā.

- 40 *Cour de cassation* uzskata, ka atbilde uz šiem jautājumiem nav acīmredzama, jo Savienības regulās nav nevienas skaidri noteiktas tiesību normas, kā arī ne Savienības Vispārējai tiesai, ne Tiesai neesot bijis iespējas lemt par to.
- 41 Tādēļ tā ir nolēmusi apturēt tiesvedību par kasācijas sūdzības Nr. B 18-18.542 otro pamatu un kasācijas sūdzības Nr. G 18-21.814 vienīgo pamatu un iesniegt Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu.

VI. Prejudiciālie jautājumi

- 42 *Cour de cassation* uzdod Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- 1) Vai Regulas (EK) Nr. 423/2007 1. panta h) un j) punkts un 7. panta 1. punkts, Regulas (ES) Nr. 961/2010 1. panta i) un h) punkts un 16. panta 1. punkts, kā arī Regulas (ES) Nr. 267/2012 1. panta k) un j) punkts un 23. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tas, ka tāds Francijas Civilprocesa izpildes kodeksā paredzēts pasākums kā tiesiskais nodrošinājums vai apķīlāšana, kas neizraisa piešķiršanas sekas, tiek uzsākts bez valsts kompetentās iestādes iepriekšējas atļaujas?
 - 2) Vai, lai atbildētu uz pirmo jautājumu, ir nozīme apstāklim, ka mērķis atgūt prasījumu no personas vai organizācijas, kuras aktīvi ir tikuši iesaldēti, nav saistīts ar Irānas kodolprogrammu vai ballistisko raķešu programmu un ka prasījums ir iesniegts pirms Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes 2006. gada 23. decembra Rezolūcijas 1737 (2006) pieņemšanas?